

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“,
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Bela kuga.

Ob nemškem Renu se vrstijo lične vasi s velikimi, modernimi poslopji in krasno urejenimi gospodarstvi. Tod prebiva premožen rod, izobražen in civiliziran. Vse modernizme sodobnega gospodarstva in kulture pozna, živalno sledi razvoju nemške in svetovne politike, naroča časopise in strokovne knjige. Če pride tujec v te lepe vasi, blagruje rod, njegovo bogastvo in udobno življenje, njegovo visoko kulturno stopnjo. Šele, če pogleda nekoliko globlje v narodovo dušo, se nehote zdrzne in zazebe ga v dno duše: Te lične in bogate nemške vasi so okužene po moderni beli kugi, notranjost narodovega življenja je vseskozi gnila in na čelu je rodu zapisan znak smrti. Moderna kuga: Na vasi ni mladega naraščaja, ni bodočih gospodarjev in gospodinj, v ljudstvu umira življenski pogum in odpor, premožne družine, ki bi lahko štejele deset družinskih članov, jih štejejo kvečjemu dva ali tri. Narod zatira mlado življenje v kali sredi svoje raddarne zemlje, bogatega polja in sadnih vrtov in vinogradnih goric. Leto za letom prihaja smrt in pobira tudi tod svoj davek, enako ostaja število krst in pokopov, vedno manj pa je zibelj. Razvajeni in borbe nevajeni naraščaj sili v mesta, na vasi pa ostajajo starci in starke. Nemška vas izumira!

Da se pelješ z Dunaja proti jugovzhodu, naletiš že po enourni avto-vožnji na povsem svojevrstne kraje. Vasi, dolge več kilometrov, hiša ob hišici, obdana z malimi zemljišči, vinogradi, sadjem, izsušenim poljem. Nikjer gozda! Tam biva rod gradiščanskih Hrvatov in si služi iz trde zemlje kruh z žuljevo roko in opognjenim hrbtom. A kljub naporu je ves čil in zdrav, notranje zdrav. Da stopiš v pristno hrvaško vas, pade ti najprej v oči mnogobrojna, rdečelična hrvaška deca, vsa zdrava v solncu in skromnosti. Da jih vidiš te hrvaške kmeto-očete in čutiš njihovo ljubezen do mladih in najmlajših njihovega rodu, tedaj te obda do takega naroda le navdušenje in občudovanje. Navdušenje za zdravo družinsko življenje, kljub uboštvu in trdoti polno tihe sreče in zadovoljstva. Dorasla mladina se le nerada seli v tujino, raje ostaja doma, mladi par si sezida ob koncu vasi novo hišico, skromen družinski domek. Tako ostaja mladina zvesta življenjskemu receptu svojih starih. Danes ji je dobro tako. Kot dolga zidana fronta rastejo vasi tega borbenega naroda. Še stoletje in dosege bo dunajska vrata in zasedel vso ravnino naokoli. In zemlja bo dajala hvaležnejšemu rodu obilo blagoslova.

Dve sliki sta to, da vidite resnično narodovo življenje, njegovo rast in razmah, a tudi njegovo umiranje in razkroj. Življenska narodova borba v ofenzivi in defenzivi, iz dneva v dan in iz leta v leta, brez premirja in miru. Borba, ki je tisočkrat večjega pomena kot vojne s kanoni in tanki in strupenimi plini, s kavalerijo in infanterijo, tisočkrat večjega po-

mena kot zahrbtna vojna z raznarodovalnimi šolami, strupenim tiskom in gospodarskim zasuznjenjem. Zato, ker se vrši iz tisočletnih življenskih zakonov v pravcu božje in naravne zapovedi.

Narodi sličijo jezeru, ki le na videz kaže isto lice in površje, a se v vsebini stalno spreminja. Voda dotaka in odtaka. Čim večji je odtok, tembolj se jezero prazni in se končno izsuši. Narodov dotok je število rojstev in odtok število smrti. Narod, ki šteje v isti dobi več pokopov in krst kot rojstev in zibelj, usiha in izumira.

Kako izgleda Evropa v tej luči? Kod hitijo narodi s pokopavanjem bolj kot z rojstvi? Kateri narodi le še životarijo v stalnem strahu, da bodo nekoč morali zapustiti bogato dedščino drugim? Nemški učenjak dr. R. Lotze je letos izdal knjigo „Volkstod“ in podal na podlagi statističnih podatkov in s primerjanjem števila rojstev in smrti posameznih narodov življensko bilanco Evrope. V svoji knigi pride do izredno zanimivih rezultatov: Zahodno-evropski narodi, ustvaritelji in nositelji evropske civilizacije, izumirajo. Švedi, Norvežani, Angleži, Nemci v rajhu in v Avstriji, Švicarji štejejo več pokopov kot rojstev. Čim civiliziranejši je narod, čimbolj se obdaja z modernizmi v gospodarskem, kulturnem in socialnem življenju, tembolj pada v njegovem udobju življenski pogum, odporna sila proti vsem neprilikam dneva in razmer. Najbolj zdrav evropski narod so Slovani: Rusi, Poljaki, Jugoslovani, Bolgari. Poljska je n. pr. po številu ljudstva in obsegu zemlje za polovico manjše od Nemčije, a ima letno za polovico večji prirastek kot Nemčija. Slovanske družine štejejo polovico več otrok kot germanske! Razumljivo, ker so vajene trdega življenja, odpovedi, žrtev in zato ohranjajo notranje zdravje. Upravičen je zato strah germanskih in romanskih narodov pred slovanskim vzhodom, ker jim odtam preti največja nevarnost. Slovani smo predvsem poljedelci in z našo zemljo najožje vezani. In neizpodbitna resnica je, da pripade zemlja trajno temu, ki jo obdeluje s svojimi rokami. Narodi, ki štejejo največ kmetov, morajo zadobiti končno tudi, politično premoč nad ostalimi. Njihov je evropski kontinent.

Zato smo tudi mi, koroški Slovenci, pomposni, da pripadamo plemenu, kateremu sliši bodočnost. V mali naši deželici vzdržujemo obe največji mesti, da ne izumreta, še je tudi pri nas dovolj zdravih vasi, v katerih se vzgaja in dorašča močan in odporen naraščaj. Naše življenje je trdo in zahteva žrtev, zato stojijo še povsod zdravi domovi in v njih je še dovolj pristnega veselja in božjega blagoslova. Zato je naša vera v lepšo bodočnost tako silna in močna, da je ne ugonobi nobena zunanja sila!

Osamljena Nemčija.

Nemčija vztraja na svojih oboroževalnih zahtevah. — Ostale države varujejo ugled Društva narodov. — Nesrečna politika nemškega kanclerja je odtujila Nemčiji ves svet. — Nemčija se vrača v Ženevo.

Nemške oborožitvene zahteve so dovedle do izredne poostritve razmerja Nemčije do Društva narodov in še posebno do Francije. Kljub svarilom ostalih držav vztraja kancler Papan na svojih točkah in dolži Francijo neiskrenosti pri razorožitvenih pogajanjih. Kancler zahteva, da se mora razorožitvena pogodba uporabljati za Nemčijo v isti meri kakor za druge države. Nemčija hoče isto svobodo za prilagoditev oborožitve lastnim socialnim in narodnim potrebam.

V znamenju teh kanclerjevih izjav in oborožitvenih zahtev je bilo pred tedni odprto jesensko zasedanje Društva narodov. Zastopnik Nemčije minister v. Neurath je v Ženevi ponovil znane nemške zahteve in je takeji nato zopet odpotoval v Nemčijo in sicer takoj po prihodu francoskega ministrskega predsednika Herriota. Neurath ni hotel prisostovati napovedanemu govoru Herriota in ta njegov korak se smatra za grožnjo, da bi Nemčija bila v slučaju, da Francozi ne pristanejo na nemške zahteve, prisiljena izstopiti iz Društva narodov.

Ozračje nad Društvom narodov je prenašeno z nemškimi oborožitvenimi zahtevami. Ministrski predsednik Herriot je govoril svoj veliki govor o stališču Francije do Zveze narodov: Francija ne misli te mednarodne ustanove zlorabljati in odklanja zato vsako borbo proti njej. Mi hočemo Zvezo narodov ohraniti in razbiti pesimistično razpoloženje, ki se ustvarja okoli nje.

Naravno je, da se ostale države odvrčajo od Nemčije, ki skuša s svojo politiko zmanjšati vpliv te velike mednarodne ustanove. Mednarodna javnost se ne vprašuje toliko, li so oborožitvene nemške zahteve upravičene ali ne, vendar pa je edina v mnenju, da je izbrani trenutek za Nemčijo sila nesrečen in ubrana pot pogrešana. Herriot se je posvetoval tudi z zastopniki francoskih zavezniških držav, Poljske, Češke, Jugoslavije, Rumunije in z njimi sklenil enoten nastop na razorožitveni konferenci. Ta skupna fronta se bo v Ženevi lahko uveljavila. Ženevska javnost se vedno bolj umika od Nemčije in ta nenaklonjenost ostalih evropskih držav se zna prav kmalu pokazati tudi v odločitvah.

Nemška vlada vztraja še naprej na svojih zahtevah in je na zadnji seji sklenila, da nikakor ne popusti in odstopi od svojega stališča glede enakopravnosti. V kratkem je pričakovati nadaljnih korakov razorožitvene konference in Zveze narodov v tem vprašanju.

Panevropski kongres odprt. V Baselu je bil odprt začetkom tega tedna panevropski kongres, katerega se udeležuje 21 držav. Znani boritelj za Panevropo grof Coudenhove Kalergi je imel ob otvoritvi daljši govor in je v njem med drugim izjavil sledeče: Evropo ogrožata dve nevarnosti, svetovna revolucija in svetovna vojna. Izkoriščevalci socialne bede so komunisti. Izkoriščevalci mednarodnega nezaupanja pa ekstremni nacionalisti. Omenil je tudi hitlerjance, ki bi v slučaju, da pridejo do vlade, zahtevali korekturo celotne nemško-avstrijske državne meje. Panevropsko gibanje je odločeno, da vodi svojo borbo če mogoče z vladami, če je pa potrebno, pa tudi proti vla-

dam. V nasprotju s strankami in vladami zahtevajo množice mir, delo in blagostanje ter vstop panevropskega gibanja v veliko evropsko stranko. Samo tako se more Evropa zediniti in rešiti. Problem varnosti in vprašanje enakopravnosti sta glavni vprašanji Evrope.

Kaj je z Hitlerjem?

Vesti o njegovi internaciji. — Kaj pravi k temu celovski „Vormarsch“?

Inozemski listi prinašajo čudne vesti o Hitlerju. Tako se glasi eno poročilo: V krogih narodnih socialistov vlada vedno večje začudenje zaradi dejstva, da je Hitler v zadnjem času dobesedno izginil iz javnega življenja. Odkar je propadel s svojo zahtevo, naj se mu izroči, kakor nekoč v Italiji Mussoliniju, vsa oblast v Nemčiji, je izginil in ne nastopa nikjer več. V zadnjem času se je vršilo mnogo narodno-socialističnih zborovanj, na katerih bi imel govoriti Hitler, toda njega ni bilo, marveč so prihajali na zborovanja drugi podrejeni voditelji narodnih socialistov. Tako so bili nedavno tudi na Dunaju zelo razočarani, ko je namesto Hitlerja prišel le vodja propagandnega odseka Goebels. Že svoječasno so se pojavile v javnosti vesti, da je Hitler živčno obolel ter da so ga morali odati v sanatorij. Vodstvo narodno-socialistične stranke je takrat to vest preklicalo, kljub temu pa se Hitler vse od takrat ni več pojavil v javnosti. Sedaj pa poročajo listi, da tudi v vrhovnem vodstvu Hitlerjeve stranke ne taje več, da je Hitler zares hudo bolan ter da je pod stalnim zdravniškim nadzorstvom. Njegovi zadnji nastopi v javnosti, zlasti pa njegova brzojavka štirim zaradi umora na smrt obsojenim narodnim socialistom so že jasno pokazali, da se javlja pri Hitlerju nevarna živčna kriza, ki je prišla do izbruha o priliki pogajanj za prevzem oblasti pri predsedniku republike Hindenburgu. Hitler se je takrat spozabil tako baleč, da je zagrozil predsedniku z uprizoritvijo šentjernejske noči. Zapretil je, da bo dal umoriti na desetisoč svojih nasprotnikov ter da se bo s silo polastil oblasti v državi. Vse to je imelo za posledico, da so Hitlerja naposled internirali in odpravili v sanatorij, kjer je pod stalnim nadzorstvom.

Tako inozemski listi o Hitlerju. Čudno je le, da se nemško časopisje krčevito trudi, da zabriše vsako sled, ki bi znala voditi do tako strašne resnice o usodi voditelja 15 milijonskega pokreta nemškega ljudstva. Kako bi bilo razočaranje te velike, z vnovim upanjem prežete množice narodnih socialistov, če bi morala nekoč zaznati, da je bila tretja nemška država le fantazija živčno bolnega človeka. Radovedni smo, kaj poreče k tej novici celovski „Vormarsch“ in kaj je istinita trenutna usoda nekoč neznanega frontnega bojvnika Adolfa Hitlerja.

Obsodba nemških hitlerjancev v Brnu. V Brnu se je nedavno zaključil dolgotrajni proces proti članom „Volkssporta“, nemške narodno-socialistične organizacije na Češkem, ki je vzdrževala zveze s Hitlerjem. Proces je vzbudil v nemškem časopisju izredno pozornost. Obtoženi so bili, da so hoteli v Čehoslovaški izzvati nered in prevrat v prilog češki in Nemcem. Obsojenih je sedem nemških akademikov na kazni od 1 do 3 let ječe, občutne denarne kazni, izgubo državljanskih pravic in akademskih diplom.

Narodno-socialistični teden na Dunaju se je vršil minuli teden. Prispeli so hitlerjanski voditelji, razum Hitlerja samega. Socialisti in komunisti so izdali geslo, da morajo njihovi prišasti v času hitlerjanskih manifestacij ojačiti delo v stranki, nositi uniforme in znake in se pozdravljati z običajnim strankinim pozdravom. Obenem so napovedali celo vrsto političnih zborovanj. Med tednom je prišlo do izgrediv in nemirov. Skupno je bilo ranjenih nad 100 oseb. Policija je aretirala celo vrsto razgrajacev. — Tudi v Celovcu postajajo nacional-socialistični spopadi s komunisti in socialdemokrati vedno pogostejši. Minulo nedeljo je bilo v Trdnjivasi pri Celovcu ranjenih več oseb.

Kaj se godi v vodstvu koroških hitlerjancev? Nepotrjena poročila govorijo o velikanski poneverbi strankinega denarja. Menda se

gre za vsoto 70.000 šilingov. Celovski Vormarsch je prenehal izhajati kot dnevnik in bo izhajal le še kot tednik. Glavni urednik Milius, eden glavnih propagatorjev hitlerjanstva, je bil nenadno odpuščen, njegovo stanovanje je napadla četa hitlerjancev, sedaj je policijsko zastraženo. Nedavno je bil aretiran nacional-socialist Brodnig, ker je poneveril večjo svoto šentrupertskega gasilnemu društvu. — Usodni udarci za stranko, katere, člani naj bi čuvali občo blaginjo in morajo zapored romati v zapore kot navadni goljufi in tatovi.

Gospodarsko sodelovanje Jugoslavije z Avstrijo. Predsednik jugoslovansko-avstrijske trgovske zbornice na Dunaju, Stirling, ki se je nekaj dni mudil v Zagrebu, je poročal jugoslovanskim časnikarjem o ugodnih utisih, ki jih je dobil v Beogradu in drugih jugoslovanskih mestih in da je črpal iz njih nado, da pride kmalu do produktivnejšega in pozitivnejšega sodelovanja obeh sosednjih držav, tembolj, ker je gospodarstvo obeh držav drugo na drugo navezano. Jugoslovansko-avstrijska zbornica na Dunaju dela že od vsega začetka za okrepitev gospodarske zveze med Avstrijo in Jugoslavijo. Program zbornice je, da se te vezi čimbolj utrdijo in poglobijo. Omenil je promet tujcev kot važen gospodarski činitelj, nato izjavil, da namerava nabaviti 14.000 vagonov koruze iz Jugoslavije. Prihodnje leto priredijo avstrijski gospodarstveniki potovanje po Jugoslaviji, da navežejo še osebne stike z jugoslovanskimi gospodarskimi krogi. Svojo izjavo je zaključil z željo, da bi se jugoslovanski filmi, ki kažejo prirodno lepoto svoje države, kazali tudi v Avstriji, ker bi to mnogo koristilo razvoju turistične v obeh državah.

Pred važnimi spremembami v Moskvi. V vodstvu ruskih sovjetov vlada veliko nezadovoljstvo z dosedanjim Stalinovo politiko. Stalinu očitajo, da je zakrivil polom komunističnega gospodarskega programa. Neuspeh dumpinga (izvoza v inozemstvo pod proizvodno ceno) je stal Rusijo ogromne finančne žrtve. K temu se je sedaj pridružila še kapitulacija pred „zapadnim kapitalizmom“, kot označujejo voditelji sovjetov Stalinovo politiko sporazuma z Francijo in Ameriko. Rusija je v teh sporazumih priznala carske dolgove in se obvezala v njihovo kritje. Najbolj pa zamerijo Stalinu njegovo politiko na daljnem vzhodu. Uspehe Japoncev na Kitajskem pripisujejo Stalinovi nesposobnosti. Zato so sklenili, da Stalina odstavijo. Vrhovnemu vodstvu komunistične stranke je 18 najuglednejših komunističnih politikov poslalo vlogo z zahtevo, da se Stalina takoj odstavi. Stalin se je že odločil, da gre na daljši dopust ter upa, da se bodo medtem duhovi pomirili. Vendar je verjetno, da se z dopusta ne bo vrnil več. Kot njegovega naslednika imenujejo Molotova, ki je najhujši nasprotnik njegov. Molotov bi takoj preklical sklenjene sporazume in temeljito izpremenil kurz na vzhodu. Te izpremembe bi znale dovesti do izredne zamotanosti svetovnega položaja.

Ghandi je zmagal. Ministrski predsednik Macdonald je sprejel sporazum, ki so ga pred Ghandijem sprejeli in podpisali predstavniki indskih kast in „nedotakljivih“ parijs, ter je takoj naročil vladi v Indiji, da ga izvede. Ko je Ghandi sprejel to poročilo, je prenehal z gladovno stavko. Izjavil pa je, da jo bo takoj zopet začel, čim predstavniki indskih kast v polni meri ne izvršijo sporazuma s parijs.

Silen potres v Grčiji in južni Srbiji. V Grčiji so imeli minuli teden močan potres. Porušeni so bili okoli 20 vasi in nad 3000 hiš je v razvalinah. Brez strehe je do 10.000 ljudi. Potopil se je tudi majhen otok ob polotoku Chalkidike. Človeške žrtve so velike, samo na tem malem otoku je utonilo okoli 8000 oseb. Poškodovan je tudi zgodovinski samostan na gori Atos in je v nevarnosti, da se poruši.

30 milijonov nezaposlenih na zimo. Nemški statistični urad podaja zanimive številke iz primerjave števila brezposelnih s številom zaposlenih. Amerika je imela do aprila t. l. 22% delavcev brezposelnih, Nemčija 18, Kanada 14, Avstrija 13, Anglija 12, Čehoslovaška 12%. Najugodnejši položaj imajo delavci na Finskem in v Estoni. Izmed večjih evropskih držav je še razmeroma nizko število brezposelnih v Švici, na Švedskem, v Franciji, v Belgiji, Italiji. V primeri z lanskim letom se je najbolj zvi-

šalo število nezaposlenih v Ameriki, Angliji in Nemčiji. Vsota nezaposlenih po vsem svetu je znašala marca meseca t. l. po teh ugotovitvah 25.5 milijonov. V poletnih mesecih se je število nekoliko znižalo in začelja rasti z jesenskimi meseci. V bodoči zimi bo število nezaposlenih najbrže daleč prekoračilo 30 milijonov.

Dve želji.

S težkim srcem smo dolga leta opazovali, kako je dež. kult. svet deloval samo za eno stranko, za Landbund, ki se je svoj čas imenoval Bauernbund, a se je pozneje prekrstil v Landbund, ker njegovi voditelji, inženjerji, grofi in knezi nočejo biti v zvezi kmetov. S pomočjo dež. kulturnega sveta je zrastel med nami poseben stan, stan „Herrenbauern“, to je takih, ki so ponajveč dobivali podpore za popravo hlevov, za napravo gnojničnih jam, za živinorejo, za planine itd. Kolikrat smo opazovali živinske razstave n. pr. v Velikovcu, kdo je mogel zboljšavati svojo živino in kdo je dobival premije. Vse to je šlo na račun denarja, ki sta ga dajale država in dežela za povzdigo kmečkega gospodarstva, torej na račun vseh davkoplačevalcev. **Številke govorijo naravnost vnebopijočo krivico: Kulturni svet je dobil glasom proračuna za minulo leto 230.000 šil. za pospeševanje kmetijstva. Koroški kmetje so plačali realnega davka na leto 110.000 šil. K tej svoti je dodala vlada še 120.000 šilingov in celotna svota 230.000 šil. je služila v podporo koroškega kmetijstva. Kam je šel ta denar? V podporo par desetinaim veleposestnikov, ki so torej na stroške malih kmetov in z legitimacijo glavne gospodarske korporacije modernizirali svoja gospodarstva, medtem ko so mali kmetje zbirali zadnje svoje šilinge za plačevanje davka in navadno še doplačila za eksekutorje.** Ravno dejstvo, da je en del kmetov užival večje ugodnosti in sicer na račun malih, je povzročilo, da se je prvi del kmetov krstilo za Herrenbauere. Kulturni svet je to svoje krivično enostransko podpiranje vršil čisto očitno. Tako je razpisal 25% subvencije za silonaprave; in kdo se jih je mogel poslužiti: dvajset herrenbauern!

Cela Podjuna ne more pozabiti zgodovine planine „Na Lužah“, ki se je s podporami dež. kult. sveta, danimi živinorejski zadrugi v Dobrlivasi, lepo popravila, zidala cesta do nje, zidali hlevi, oskrbela voda, popravila paša, da bi se čim več živine iz Podjune moglo spraviti na poletno pašo. Kdo uživa sedaj sadove tako lepe planine? Knez Rosenberg! Tako pravijo kmetje, da se je zato ustanovila zadruga v Dobrlivasi, da se Rosenbergu popravi planina.

Vse take in enake reči smo kmetje gledali zelo postrani in vedno močnejša je postajala želja, da se išče sprememba pri dež. kult. svetu s tem, da se zahteva kmečka zbornica. Naša stranka je zato že leta 1923 sprejela v svoj program zahtevo po kmečki zbornici. Prva želja se nam je torej spolnila.

Druga želja, ali boljše rečeno potreba, je ta, **da storimo vse, da bo udeležba nas kmetov na dan volitev polnoštevilna.** Porabiti moramo ugodno priliko, da pred celim svetom pokažemo svojo nezadovoljnost nad zanemarjanjem našega ozemlja. Krivdo na tem nosi Landbund, ki je imel ves dež. kult. svet v svojih rokah. Naša zaostala polja, naši zanemarjeni travniki, naša kuštrava živina, naši zaraščeni pašniki, naši sadovniki, vse priča, da se gospodarska korporacija, ki je imela nalogo pospeševati koroško kmetijstvo, ni za nas prav nič brigala in nam odrekala celo gospodarsko izobrazbo v domačem smislu. Sicer so bila na razpolago navodila in pouk, a za nas neprebavljivi, ker niso bili prirojeni našim potrebam in ne vodeni v domačem jeziku. Tu pa tam si slišal neko slovenščino ki pa je bila močno podobna hrvaščini.

In ko je Landbund videl, da celo učenci na kmetijski šoli pri Hoprijanu vsled pomanjkljivega znanja nemščine ne morejo povsem slediti pouku, je raje šolo razširil na dve leti, namesto da bi vzel v pomoč domači jezik velike večine učencev. Ker nosi Landbund največjo krivdo nad našim slabim gospodarskim stanjem, mora biti želja vseh kmetov, ki čutijo to zanemarjenost na svoji koži, da se skrb za gospodarsko povzdigo naših krajev prenese na druge rame.

na naše kmete. Skrb za naše domove in družine nas k temu naravnost sili.

Sedaj se zavedajo tudi nemške stranke naše zanemarjenosti, zato se že bojijo našega nastopa in že kličejo spet, kakor pri zadnjih občinskih volitvah, **vse nemške stranke v skupno bojno fronto proti nam.** Že v zadnji številka našega lista smo navedli odlomek iz tozadavnega članka celovških „Freie Stimmen“, ki zahtevajo združitev vseh nemških strank proti nam, in sicer ne iz gospodarskih ozirov, ampak iz narodnopolitičnih. Po domače povedano: Nemške stranke naj nastopijo s skupnimi listami proti nam, da ostane gospodarstvo slovenskih kmetov na južnem Koroškem še nadalje zanemarjeno in se tako dela prostor za rajhovske naseljence. **Naše uboštvo hočejo, da končno izginemo. Mi pa hočemo trdne kmetije na naši sveti zemlji, kmetije, ki bodo zadosti odporne proti vsakojakim sovražnim silam.** Na prihodnjem sestanku naših zaupnikov določimo še podrobne smernice in navodila za volilni boj.

Delu čast!

Ob petnajst letnici smrti dr. Kreka, očeta slovenskih delavcev in kmetov.

„Mož, preprost in dober kakor vsakdanji kruh, genij ne za luksuz, marveč za potrebo, genij širokih mas!“ (Župančič o dr. Kreku.)

V vsaki naši zadruzi, v vsakem našem prosvetnem društvu je še danes kos tega moža-velikana! V vsakem našem delavcu, ki se vrača po trudapolnem delavniku v svojo družino, v vsakem našem gospodarju, ki varuje neomadeževano stanovsko in družinsko čast, v vsakem študentu, ki usmerja svoje prve korake v svet, v vsakem narodnem delavcu, ki služi narodni dobrobiti, je kos tega Slovenca-velikana. Tako ozko je vezan z razvojem slovenskega ljudstva, njegovo zadnjo zgodovino in bližnjo bodočnost ta propovednik praktičnega krščanstva in socialnosti. Saj je stal sredi rastočega življenja, sejavca dobrega semena, tako lep v svoji delavnosti in dobroti, priprostosti in iskrenju! Vezan je z razvojem koroškega slovenskega ljudstva po zadnjem zlskem društvu in po sleherni posojilnici ob severni meji.

Kako je že rekel na šmihelskem taboru: Ne na sever, kjer brije burja! Na jug, kjer sije žarko južno solnce, naj gredo vaši pogledi! — In kako je govoril pred 25 leti slovenskim bogoslovcem v Celovcu: Kjer se širi materializem, tam ponižajo materni jezik v navadno občevalno sredstvo in odrekajo ljubezni do doma vsako moralno vrednost. Nam pa sta naš jezik in naš dom neizmerno več: Ozko sta vezana z našim srcem, z našim dihljajem, z najlepšimi spomini našega življenja. Zato spoštujemo očeta in mater, njun jezik in njun dom. — Gotovo se njegovih besed spominjajo tedanji bogoslovci, ki župnikujejo danes v drugo četrt našega stoletja.

Bil je prvi sin preproste učiteljske družine na Dolenjskem. Po očetovi smrti se je družina preselila v Selca nad Škofjo Loko, kjer je mati podedovala po možu hišo brez zemljišča. V hiši je otvorila malo trgovino in trafiko in skromno preživljala svojih šest otrok. Bila je znana kot mati revežev in zelo pobožna žena. Krek, ki je bil izredno nadarjen, je študiral v Ljubljani gimnazijo in nato bogoslovje. Na Dunaju je postal doktor bogoslovja. Tam je imel priliko opazovati takratno mlado kršč. socialno gibanje, ki je stremelo za tem, da prenovi človeško družbo po načelih krščanstva in ustvari tudi v gospodarstvu razmere, ki bodo odgovarjale geslom: Ljudje so vsi bratje, bratje vsi narodi! Kdor ne dela, naj tudi ne je! Krekovo prepričanje je bilo: Svet, vrni se h krščanstvu — ali — pričakuj razpada vse kulture! Še ima zemlja dovolj prostora za grobove. Če se vse ustanove našega sveta zgrudijo vanje, krščanska ideja bo preživela grobove in iz njih vzbudila novo življenje.

Narodu je želel prihraniti grozo bodočih dni in ga je zato organiziral v združnih, delavskih in prosvetnih organizacijah. „Medsebojna bratska pomoč!“ in „Delu čast!“ sta gesli vseh njegovih organizacij. V Ljubljani je ustanovil slov. kat. delavsko društvo, prvo moderno krščansko-socialno organizacijo med Slovenci.

Enako je skrbel za delavke, osnoval prvo delavsko konzumno društvo, ki se je po skromnih začetkih vsled poštenosti uslužbencev in zavednosti delovnega ljudstva razvilo v milijonsko podjetje in šteje danes na tisoče članov. Krek je skrbel za mladino, ki je želela zadostiti svoji potrebi po znanju in pristnem veselju. V Ljubljani je ustanovil poučno-zabavno društvo in njegove vodilne misli je kaj kmalu prevzela l. 1897. ustanovljena S. K. S. Z. v Ljubljani. Kot njena podružnica je pričela l. 1908. poslovati celovška prosvetna centrala, ki je dobila svoj samostojni značaj po politični razdvojitvi slovenskega ozemlja. Mahoma se je razvila krščansko-socialna organizacija po deželi v sleherni slovenski župniji. Da jo izpopolni, je Krek organiziral kmečki stan tudi v kreditnih, nabavnih in prodajnih zadruzah. Brez Kreka bi ne bilo današnjih prosvetnih in združnih organizacij, bi ne bilo današnje združne zveze in prosvetne centrale tudi ne na Koroškem! Kot državni poslanec se je boril za narodne pravice in prorokoval razpad monarhije, če ne ugotovi slovenskim in hrvaškim težnjam po narodni enakopravnosti. Sledeča leta so mu povsem pritrčila. A on jih ni pričakal. Umrli je 8. oktobra 1917 na Dolenjskem.

Delu čast! Čast največjemu kulturnemu in gospodarskemu organizatorju Slovencev! Dal je domovini svoje srce in svoj razum, svojo fantazijo in svojo besedo, dal je svoje življenje. Bodi njegovo delo tudi nam, koroškim Slovincem, knjiga ljubezni, ki jo bomo odpirali, da vidimo, kdo nam je pravičen sin!

DOMAČE NOVICE

Šolske sestre v Št. Jakobu v Rožu otvorijo z novembrom šest- ali desetmesečen gospodinjski tečaj, v katerem se bo dekleta poučevalo o gospodinjski teoriji in praksi in obenem nudilo srčne in duhovne izobrazbe. Starši! Ne štedite pri najpotrebnejšem! Z gospodinjsko izobrazbo daste dekletom najboljšo doto. Obenem se bo na željo poučevalo v glasbi, ročnih delih in šivanju. Dekleta se tudi lahko izučijo v poklicne šivilje. — Sestre obenem naznajo, da izdelujejo vsakovrstno žensko in moško perilo, obleke, kostume, plašče, cerkveno obleko, izdelujejo in popravljajo mašne obleke itd. Podprite domači zavod in storili ste dvojno dobroto!

Borovlje. (Obč. seja 20. p. m.) Takoj po otvoritvi predlagajo nar. socialisti, naj se manjše kmete oprosti obč. doklad. Večina zavrne njihov predlog in jih prosi za prihodnjo sejo pojasnila, odkod naj občina dobi svoto, ki bi v slučaju ugoditve odpadla. — Župan poroča, da se namerava tudi letos izvesti zimska podpora akcija za najrevnejše. Sklicali se bodo vsi interesi, trgovci, mesarji i dr. in se bo z njimi tozadevno razpravljalo. V slučaju, da ne bi kazalo napraviti zbirke kot lani, se uvede davek na meso in na različne sladkarije v smislu tozadavne postave. Komunist Kollisch je mnenja, naj se obdači lov. Lov je luksuz in luksuz naj se obremeni, divjačina sliši najrevnejšim. Hambrusch odločno ugovarja, češ da bi bila taka uredba kratkovidna, ker je borovljenska industrija odvisna od lovskega interesa. — Sprejme se nato nekaj oseb v občino, g. Renku Matevžu se privoli sprejem v občino v opcijske svrhe. — Odbor odobri prodajo obč. zemljišča v Podgori g. Schoenliebu Jožefu za ceno 1700 S. — Reši se več točk ubožnega odseka. — Kollisch povdarja, da je že enkrat nastopil proti prevažanju hlodov z avtomobili po bajtiški cesti in da mu je okr. glavarstvo pojasnilo, da občina oz. dež. vlada vožnjo lahko prepove. Župan pojasni, da je občina že enkrat nastopila proti vožnji ponoči, da pa se podjetje sklepa ne drži. Zato se sklepe, da se stopi z merodajnimi osebami v stik in se nato skliče takoj nova seja, ki naj o tem končnoveljavno sklepa.

Ruda. (Šola za 20 učencev in 140 % obč. doklade.) Medkem ko so nekatere koroške občine vsled splošne gospodarske krize tekom zadnjega leta občinske doklade znižale, so se pri nas zvišale od 90 na 140 %. Pod tem neznošnim občinskim bremenom vzdihujemo vsi. Morda bi se dalo boljše gospodariti s primerno štednjo. Tako smatramo šolo v Lipici za pravi luksuz in popolnoma nepotrebno obremenitev

občine. Nekatera leta po vojski šola v Lipici ni štela niti 20 učencev in danes jih šteje 26. Pa ti otroci imajo do Rude bližje kakor šolarji z gora. Šola v Lipici je imela svoj pomen, ko so v Lipici še kovali železo in je bil kraj bolj obljuden. Danes pa je popolnoma nepotrebna in ljudstvo želi, da se ta nepotrební izdatek črta in s tem olajša občinsko breme.

Bilčovs. (Naskok Hakenkreuerlerjev.) Mirna je naša vas in nikomur od nas ne pade v glavo, da bi ta mir kalil. Pravijo, da smo malo bolj trde glave in si ne damo kaj naglo kaj dopovedati. Je znak, da je pri nas zdravo kmečko ljudstvo, ki sicer počasi, a odločno misli. Da se je pri nas kolikor toliko še ohranila narodna zavest, smatrajo nekateri ljudje za nazadnjaštvo. Pa nam se zdi, da je to stopnja prave kulture, če se kdo zaveda tega, kar je in če to zavednost tudi povsod zastopa in je ponosen na svoj rod in na svojo mater, da je Slovenka. In glej, na to našo vaško skupnost, in na ta mir med nami so napravili dne 2. okt. naskok Hakenkreuerlerji. Napovedali so shod pri Pomoču in nanj poklicali še svoje čete. Začuden smo jih gledali, kaj neki iščejo pri nas. Pa še bolj smo bili presenečeni, ko se je za njimi pripeljal za varnost cel tovarni avto žendarmarije. Čudno, kakšne razmere doživljamo. Shod se je sicer vršil, a poslušalci so bili skoroda sami tuji, domačinov je bilo samo par radovednežev. Morda so prišli do prepričanja, da bi bilo boljše in cenejše napraviti za te shod kje drugod bližje Celovca. Ker nikogar ni bilo drugih, ni prišlo do prerekanj in pretepov. In mi smo bili po njihovem odhodu veseli, da smo zopet sami z našimi skrbmi, ker bi nam ti pač najmanj mogli pomagati.

Blače pri Zili. (Jarmark.) Prvi pondeljek v septembru je pri nas velik sejm za žrebeta. Letos je bilo prignanih žrebet in kobil nad dvestopetdeset. Prodanih je bilo žrebet okoli 50. Cene pa so klaverno nizke. Skoro za polovico nižje kot pred leti. Druga leta so dohajali kupci iz Gornje Avstrije, Solnograškega in Tirolskega že v nedeljo poprej. To je bilo potem življenje v gostilnah! Letos sta došla samo dva. Po gostilnah je bilo vse tiho. In drugi dan na sejmu, nekoč tako življenje in krik in vik, letos pa vse tiho. „Tiha meša“ so si šepetali stari obiskovalci. In kako je bilo prej življenje popoldne! Žrebeta so vozili na popoldanski vlak, da jih uvagonirajo v vozove, s kobilami vred. In ko so se kobile vračale same brez žrebet, to je bilo rzanje, da je pretresalo srce. A glasni vrvež, vpitje in petje je preglasilo rzanje kobil. Letos pa je bilo vse nekam strašno, obupno. Osem dni navrh je bil konjski sejm na Čajni. In tam so bile cene še nižje. Neka vdova je prodala lepo žrebe, druga leta vredno 400 šil., za komaj 150 šil. Res trdi časi za kmeta! Zato so šli po sejmu kmetje vsi koj domu, češ: Naš žok je prazen, zato gremo narazen!

Sele. (Nevarna igra s kačo.) Dne 8. septembra popoldne je šla družba brezposelnih čez Šajdo, med njimi tudi 30 letni ključavničar Jožef Hofer iz Štajerske. Malo nad p. d. Kacmunom zapazijo črno kačo. Hofer jo vzame v roko, da se z njo poigra. Pa kača ni poznala šale in ga je trikrat pičila v roko. Kmalu so se pokazale slabe posledice. Roko so mu prevezali in ga spravili do Trkla, odkoder ga je poklicani rešilni avto prepeljal zvečer v Celovec. Kakor slišimo, je bila roka že čisto črna in so mu jo morali v bolnici odrezati. Ubogi fant bo torej drago plačal svojo lahkomišelnost. — Veliko bolj previden je bil s kačami nek strokovni učitelj z Dunaja, ki je bival letos v Selah na letovišču. Ta mož ima na Dunaju veliko zbirko kač in jih je tudi v Selah lovil, pa bolj spretno v precep; pet živih kač je vzel seboj menda kot spomin na Sele.

Marija na Zili. (Letina.) Poletje gre h kraju. Primeroma dobro je bilo in letošnja letina ne kaže slabo. Najbolj zadovoljni smo z ržjo. Nek posestnik na Zili je sejal 9 birnov in je našel 50 birnov. Napolnil je z njo vse skrinje. Tudi z ječmenom, pšenico, in ovsom smo prav zadovoljni. Krma ni slaba, četudi se posledice dolgotrajne suše občutijo. Sadja pa je toliko, da se lomijo drevesa pod težo lepih jabolok. Veter koncem avgusta jih je precej otrešel, a jih pustil še toliko, da jih bo težko spraviti v denar. Morda bi se obneslo, če bi pripravljali jabolčno vino in ga vigredi prodajali. Do tedaj bi se cene gotovo zboljšale.

Tinje. (Ponesrečen vlom.) V noči nedelje 25. p. m. je vlomil neznanec v Strojčjevo hišo. Pri zločinskem delu pa mu pade iz rok sekira in ropot vzbudi domače. Preden pridejo na lice mesta, jo je vlomilec že potegnil in odnesel seboj „veliko“ svoto 1.40 šilinga. V naglici pa je pozabil odnesti sekuro in tako nehote poravnal Strojčju prizadeto škodo. Torej za požigi se začnejo vloni. Ljudje trdijo, da je ena in ista zločinska roka, ki je preje podtikavala ogenj in grabi sedaj po tujem premoženju. Morda bo res.

Št. Vid v Podjuni. (Dva vloma.) Potujoči brezposelni so postali tudi že za deželo prava nadloga. Vprašati se moramo, zakaj se v zadnjih letih tako množijo vloni, tatvine, ropi in požari. V naši občini imamo zaznamovati letos že 5 požarov, vsak od sebe ločen. O vlonu v Boštjančičevo trgovino smo že svojčas poročali. V noči od 29. na 30. septembra pa so se zlikovci spravili na podstrežje iste hiše. Zastonj so iskali kaj porabnega: kašča že dolgo ni videla več svinjine, žita ni, ostalo pa so zaboji in knjige. Prave podgane se dajo razločevati od krščenih po hoji. Ta je bila tudi povod, da so se morali pravočasno umakniti z bojnega polja. Poleg vesele družbe, ki je bila res vesela, imata zaslugo dva stražnika, oba Parjanova, prvi četveronožec, drugi dvonožec. O nepovabljenih gostih ni duha ne sluha. — Več sreče so imeli noč navrh pri Viltžniku. Vedo, da je zadnjega v mesecu v poštnem uradu kaj denarja, ker se prvega izplačujejo uradnikom, učiteljem, upokojencem itd. pristojbine. Kar skozi vrata so jo mahnili v poštni urad in odnesli blagajno. Dne 1. t. m. se je iskalo blagajno v bližnjem gozdu. Ali je bilo v blagajni kaj denarja, doslej še nismo izvedeli. Kdor išče, ta najde!

Ostale novice s Koroške: Na seji celovškega mestnega sveta dne 29. p. m. je prišlo do nenavadno ostrih spopadov med krščansko-socialci in hitlerjanci. Šlo se je za nac. socialistični predlog črtanja plač občinskih funkcionarjev, katerega so krščansko-socialci zavrnil z očitkom, da se gre hitlerjancem le za ceno propagando in da ga sami nikjer ne izvajajo. — Na sejah podeželskih občin stavljajo nar. socialisti predlog, naj se črta ubožnejšim posestnikom občinske doklade. Izborni jim je odgovoril na ta predlog naš šentjakovski zastopnik, češ da se njegova stranka priključi predlogu, če poravnajo izpadlo vsoto hitlerjanci z delom svojih uradniških plač. — V Št. Petru pri Celovcu je izbruhnil požar v poslopju grofa Skarpinellija. Žitne zaloge in krma je žrtev požara. — Anton Pegan z Dobrove pri Borovljah je v prepiru obstrelil svojega brata Jožefa, nakar ga je orožništvo aretiralo. — V noči na 24. p. m. jo pogorel velik del vasi Dellach pri Zili. Škode je okoli 150.000 šil. in ni krita niti za tretjino z zavarovalnino. — Svinja je napadla otroka pri posestnici Antoniji Jakob v Lipi pri Grebinju in mu razmesarila nogo. Otrok je umrl.

NAŠA PROSVETA

Slomšek in mi.

Sveta vera bodi nam luč, materin jezik bodi nam ključ do zveličavne narodne omike.

Ne moremo mi fantje in dekleta mimo Slomška, ko se trudimo za zdravo izobrazbo v nas in našem ljudstvu. Celega človeka hočemo, ki je s tisočerinimi vezmi navezan na svoje ljudstvo in ki močno poganja svoje korenine v božji svet. Izklesan značaj, jasen duh in toplo srce bosta pregnala vso duhomorno nejasnost in vso brezsrčnost naše družbe. Zavedamo se pa tudi, da zunanji poizkusi ne bodo prinesli rešitve, le iz zdravega jedra bo zrastle nova družba, ne čez noč ampak po večnih zakonih življenja, ki raste mirno, da se komaj vidi in sliši.

Nič drugače bi ne prišel škof Slomšek med nas, kakor pred sto leti, tudi drugega gesla bi ne poiskal za kažipot svojemu delu. Le podvojil bi svoje sile, da privede ljudstvo do „zveličavne narodne omike.“

Slomšku ni bil cilj slovenski jezik, tudi ne splošna izobrazba in procvit naroda, peljati je hotel naravno dobroizobraženo ljudstvo v nad-

naravni svet, do „zveličavne narodne omike“. Vedel je, da bo le po takem delu zagotovljen obstoj naroda in dana možnost mirnega zdravega razvoja. Uničujoči liberalni duh njegovih časov bi marsikoga izkoreninil iz Boga in iz neveril narodu, zato je tako po domače povedal velikopotezni načrt svojega dela, da bi ja ne bilo nejasnosti.

Smililo se mu je zanemarjeno ljudstvo, udano raznim napakam. Šel je k njemu, da bi s plemenito mislijo in toplo besedo izbrisal umazane poteze, ki so pačile nadarjeno ljudstvo. V svoji revni kaplanski sobi zbira mladino, jo uči brati in pisati, vmes pa vplete čisto neprisiljeno koristne življenske nauke. Opazi, da ljudstvo rado poje, toda pesem je bila umazana in podivjana, da ni mogla blagodejno vplivati na človeka. Začne pesniti, popravlja stare pesmi in jim daje melodije. Zdravo veselje je zopet zaživelo med mladino na vasi in v družini. Ustvarjal je močno vaško skupnost z vsako pesmijo in besedo. Vstala je vas k lepšemu življenju.

Navezanost na svoje ljudstvo pa nikakor ni izključevala drugih narodov. Zajeti je hotel ne samo vse slovanske narode ampak tudi Nemce v bratski ljubezni. Bratovščina sv. Cirila in Metoda naj bi pripravljala pot k univerzalni mednarodni katoliški skupnosti. Začel je Slomšek s takim široko zasnovanim delom v času, ko so drugi oznanjali ozkosrčni nacionalizem. V tem delu velikega škofa se pokaže šele pravo krščansko pojmovanje narodnosti, ki kljub ljubezni do svojega ljudstva ne zida nepremostljivih zidov nestrpnosti in sovraštva do drugih narodov. Hotel je tudi majhni slovenski narod uvrstiti kot enakopraven v veliko družino narodov. In dejal je na to, da bi doprinesli Slovenci svoje najboljše k celotni sliki človeštva.

Ko gledamo Slomškovo delo za izobrazbo našega ljudstva, vedno bolj jasno spoznamo, da je tudi naše mlado gibanje нареkovano od istega duha, ki je vodil Slomška pri njegovem narodnem in mednarodnem delu.

Slomškov duh naj bi združil našo mladino na vasi k lepemu veselju, v naših društvih k resnemu delu in v naših svetiščih k živi molitvi! To nam daj svetniški škof in klicar „zveličavne narodne omike“!

Slomškova proslava v Celovcu. Lepo je bilo zadnje nedeljo v Celovcu in v lepoti velik kos nove korajže in novega poguma za nadaljno vztrajnost. Č. msgr. Podgorc je maševal ob številni navzočnosti domačega in okoliškega občinstva in v svojem cerkvenem nagovoru omenil pomen današnjega slavlja, ki ga je otvorila sv. maša, darovana v kapelici in na oltarju, kjer je veliki slovenski vladika maševal kot duhovni vodja celovškega semenišča. Gotovo je že tedaj molil za svoj rod, katerega je tako ljubil, in moli zanj tudi danes in bo prosil zanj še bolj, ko bo poveljčan od Cerkev za svetnika. — Popoldanske izvincerkvene prireditve se je udeležilo nad 250 oseb; iz vse celovške okolice so došli: iz Št. Tomaža, Žrelca, Radiš, Žihpolj, Kotmarevasi, Št. Martina, nadalje prav lepo število društvenih zastopnikov in drugih. Č. preds. Poljanec je otvoril slavje v izbranih besedah, nakar je nastopil združeni pevski zbor, broječ 40 pevcev. Korajžen je bil nastop fantov pevcev v koroškem glavnem mestu in njihova pesem polna harmonije. Po deklamacijah naših študentov je stopil na oder č. posl. Starc in nam govoril lepe besede iz Slomškovega življenja in med nje vpletel toliko lepih misli. Prizor „Slomškov večer“ je nudil pestro sliko našega mladega življenja, ki poganja danes iz istih korenin in istega semena, ki ga je sejal vladika Slomšek. Najljubše je bil otroški prizor in naši celovski malčki so želi obilo priznanja. Slika „Koroška se klanja Slomšku“ je bila višek prireditve in zaprisege postavnega fanta pred Slomškovo sliko je bila govornjena iz naših src. Spored je zaključilo petje skupnega in posameznih zborov in ta obila dobra volja naših pevcev iz Hodiš, Kotmarevasi, Radiš, Celovca in Libuč se je nehote ukradla še v našo dušo, da smo bili končno vsi srečni ob velikem uspehu celovške prireditve. Veliko so doprinesli k lepemu poteku tudi celovski tamburaši, ki se s

tako ljubeznijo oklepajo svojih tamburic in obetajo, da se razvijejo v najboljši koroški zbor. — Vsem, ki so doprinesli k velikemu uspehu nedeljske prireditve v Celovcu, izreka osrednji prosvetni odbor še tem potom iskreno zahvalo.

Št. Jakob v Rožu. (Slomškov sestanek.) Zadnje septembersko nedeljo je proslavilo naše društvo 70 letnico smrti A. M. Slomška. Č. dekan Šenk so v izbranih in vznešenih besedah podali življenje in delovanje slovenskega škofa in omenili njegove velike zasluge za blagor in povzdigo našega naroda. Sledila je deklamacija „Slomšku v spomin“ in pesem moškega zbora „Glejte, že solnce zahaja“. Ostali spored je bil delno zabavnega značaja, tako dve enodejanki „Blaga duša“ in „Berite Novice“, ki so ju igralci prav dobro rešili. Udeležba ni bila povoljna, posebno smo pogrešali bivše člane. Morda bi bilo v dobro društvenemu delovanju, če bi mlajše in starejše šentjakobske korenine kazale za delovanje mlajših vsaj nekoliko več zanimanja. Mladi bi iz zanimanja črpali novo vzpodbudo in kaj kmalu bi v župniji zavladalo zdravo prosvetno življenje. To je tudi naša želja s Slomškovega dneva.

Malošče. (Materinski dan.) Naša vrla dekleta so priredila v nedeljo, dne 25. p. m. veličasten popoldne našim materam. Dopoldansko vreme sicer ni bilo naklonjeno in dekleta so se žalostne obračale za solncem. Našo dvorano namreč krije streha iz navadne kontenine in pririditev bi v dežju odpadla. A nebo je videlo zadrego in se opoldne razjasnilo v veliko veselje deklet. Pod streho se je zbrala množica dobrega domačega ljudstva, z materami so prišli očetje in otroci, mali in veliki. Okoli dvesto nas je bilo z mano vred. Bili smo zelo radovedni in nestrpni, ker naša dekleta od zadnjega tečaja in zaključne prireditve presneto „pošacamo“. Zbor mladih tamburašev nam je krajšal čas, nakar se je zastor razmaknil: dekleta je prineslo „mamicam pozdrav, materam našim priznanje in čast, materam našim ljubav“. Nato smo se uživali v igro, prizore in posamezne vloge. Smejali smo se in brisali solze. „Svoje glavna Minka“, „Mat in gruda“, „Na maternem grobu“, „Rožice“ ter deklamacije, vse je bilo pestra slika domačega življenja. Igra in prizori so pokazali, kako zmaguje materna ljubezen nad otrokovo trmo, če ne prej, vsaj ko se vrača otrok od bridkih razočaranj in preizkušnjah zopet domov k materi. Prireditve je bila dokaz, da živi v naših srcih oltar verne zveste in junaške slovenske matere in da še zanaprej ne bomo prodajali zvestobe do njih!

GOSPODARSKI VESTNIK

Blilanca tujskega prometa. Ceni se, da so dohodki iz letošnjega tujskega prometa za 10—20 odstotkov višji od lani. Število avstrijskih letoviščarjev v inozemstvu se je znatno znižalo in s tem zvišal saldo celotnega tujskega prometa v prilog Avstriji. Dohodke se ceni na približno 250 do 300 milijonov šilingov.

Velikovski trg 28. septembra: Biki 50—60, pitani voli 1.00—1.10, vprežni voli 80—1.00, molzne krave 70—85, klavne krave 50—60, telice 70—90, teleta 80—1.00, zaklani prašiči 2.00—2.10, plemenski prašiči 1.80—2.20, ovce 40—50, koze 30—40, kg sirovega masla 3.20—4.00, stare kokoši 2.50—2.80, mlade 2.20—2.50. Pšenica 30—32, oves 16, proso 17, ječmen 19, nova ajda 20, krompir 7, jabolka 10—30, brusnice 40, apno 5.00—5.50.

Devizni tečaji na dunajski borzi dne 4. oktobra 1932. Dinar 12,156; marka 168,85; čehoslov. krona 20,975; zloty 79,31; pengö 124,295; lira 37; švic frank 136,75; franc. frank 27,82; pesetas 57,20; angl. funt 24,60; dolar 709,20.

Listnica upravnistva. Oddamo društvom proti mali odškodnini: 5 popolnih letnikov „Mladike“, 1 letnik „Doma in sveta“, 2 letnika „Zvončka“, 2 letnika dijaškega lista „Mentor“, 5 letnikov „Ženskega sveta“, 4 letnike „Našega doma“, 3 letnike mladinskega lista „Novi rod“, 3 letnike „Angelčka“, 2 letnika „Mladega junaka“, 3 letnike „Preroda“, 2 letnika „Vrtca“, 3 letnike „Mladosti“ itd. deloma vezani ali broširani.